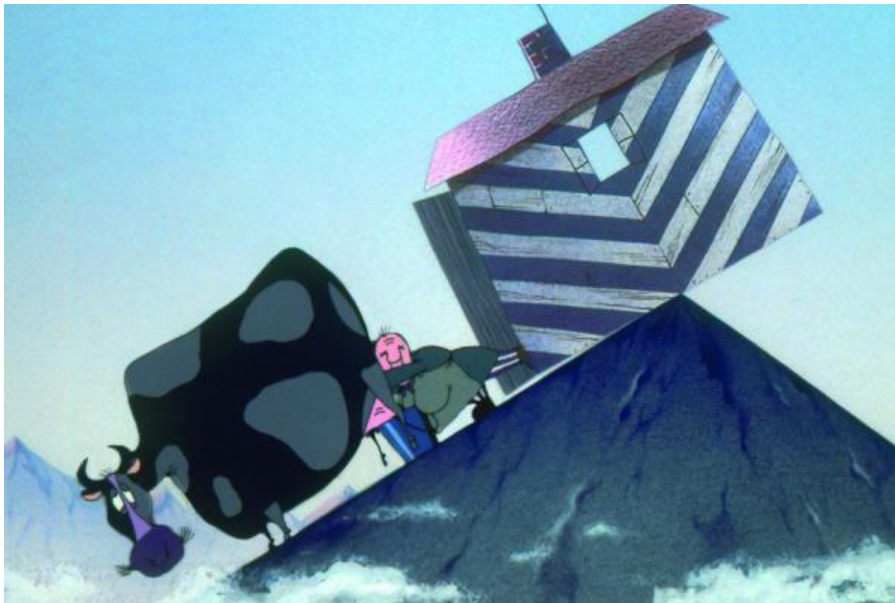

Male dogodivščine 4+

pedagoško gradivo

avtorica Martina Peštaj

kazalo

uvodna beseda.....	3
izhodišča za pogovor in dodatne dejavnosti ob filmih	5
Jan Meseček.....	5
Slon in kit.....	6
Mlinar, ti spiš.....	8
Dogodivščina	10
Premajhen princ	11
Na koncu sveta.....	13
vodeni ogled filma.....	14

Kolofon | Male dogodivščine • Gradivo za učitelje in starše Kinobalon • Idejna zasnova: Petra Slatinšek, Barbara Kelbl • Uredila: Barbara Kelbl • Avtorica: Martina Peštaj • Jezikovni pregled: Mojca Hudolin • Slikovno gradivo: iz filmov • Izdal v elektronski obliki: Javni zavod Kinodvor, 2011 • Kinodvor dovoljuje in spodbuja nadaljnjo uporabo gradiva v filmsko-vzgojne namene. Veseli bomo vaših odzivov, poročil o uporabi, konkretnih učnih priprav na film, predlogov in pripomb. Gradivo je oblikovano kot pomoč staršem ali strokovnim delavcem v vzgojno-izobraževalnih ustanovah. Za vse druge uporabe nam pošljite pisno prošnjo na kinobalon@kinodvor.org.

uvodna beseda

Male dogodivščine sestavlja šest kratkih, igrivih zgodbic, ki so nastale v studiu Folimage. Folimage je francoski studio za animacijo, ki je v tridesetih letih delovanja pomembno vplival tudi na svetovno, zlasti neodvisno in avtorsko produkcijo animiranih filmov. Med najbolj znanimi deli studia, ki smo si jih lahko ogledali tudi pri nas, so celovečerni filmi **Prerokba žab** (2003, ogledali smo si ga lahko na Mednarodnem festivalu Animateka v Ljubljani), **Mia in Migo** (2008, na sporedu je bil v rednem programu Kinobalona v letu 2009) in **Mačje življenje** (2011, najnovejši film, predstavljen na Mednarodnem festivalu Animateka v decembru 2011). Zelo pomembni pa so tudi kratki animirani filmi, katerih del predstavljamo v izboru za otroke. Vsak od šestih predstavljenih kratkih filmov studia Folimage v programu **Male dogodivščine** je celota zase, sveža in izvirna, kljub letom, ki so pretekla od njihovega nastanka. Najstarejša zgodba je bila ustvarjena pred 25. leti, zadnja slabih 10 let nazaj. Namenjene so najmlajšim gledalcem animiranih filmov in pravšnje za prvi, vznemirljivi obisk kinodvorane. Zgodbice so ravno prav dolge, da zadržijo pozornost otrok od začetka do konca. Različne tehnike otroke popeljejo v čudoviti svet animacije in jim omogočijo, da filme primerjajo ter sami opazijo razlike in podobnosti. Pomembno vlogo v njih ima glasba, ki da moč izrečenim besedam ali pa govori namesto njih. **Male dogodivščine** pa so pestre tudi po svojih vsebinah: očarljive fantazijske zgodbe imajo vsaka svoje sporočilo, čustva v njih so prilagojena otroškemu doživljanju sveta in so odlično izhodišče za pogovore o različnih temah in naših vsakodnevnih izkušnjah. Otroci bodo ob nekaterih zgodbah zadrževali dih in se ob drugih smejali, nikakor pa ne bodo ostali ravnodušni – animirani filmi imajo svojo prav posebno moč. Po ogledu ponujajo veliko možnosti za poustvarjanje in kreativno umetniško izražanje. Ogled bo zagotovo prijetna izkušnja, ki se bo otrokom vtisnila v spomin in se boste o njej še dolgo pogovarjali. In komaj čakali na naslednji obisk kina.

Pri vsakem animiranem filmu vam ponujamo namige za delo z otroki: vprašanja za poglobljene pogovore, teme za razmislek, ideje za kreativno izražanje in dodatne aktivnosti, povezane s posameznimi zgodbami. Prav tako vam na kratko predstavljamo tehniko animacije, da lahko pogovore z otroki razširite tudi na oblikovno področje. V vrtcu lahko vse to vpletete v vsakodnevne dejavnosti, v šoli pa lahko ponujeno uporabite v okviru različnih predmetov: likovna vzgoja, glasbena vzgoja, športna vzgoja, slovenščina, spoznavanje okolja.

Več o animiranem filmu, različnih tehnikah in procesu ustvarjanja si lahko preberete v pedagoških gradivih Kinobalona (<http://www.kinodvor.org/kinobalon/gradiva-za-ucitelje-in->

[starse/](#) - ob posameznih animiranih filmih so predstavljene različne tehnike animacije in različni ustvarjalci, animacijske šole ...) ter v pedagoških gradivih Slon, ki jih najdete na spletni strani Vzgojno-izobraževalnega programa animiranega filma Slon (<http://slon.animateka.si/pedagoska-gradiva/>).

Otrokom prirejeno razlago animiranega filma najdete v knjižici **Animirani film – Trije razbojniki**, ki je izšla v knjižni zbirki Kinobalon in je dosegljiva tudi na Kinodvorovem spletnem naslovu (<http://www.kinodvor.org/kinobalon/knjizna-zbirka-kinobalon/>).

izhodišča za pogovor in dodatne dejavnosti ob filmih

Jan Meseček

Jean de la lune, Pascal le Nôtre, Francija, 1994, 2'30

animacija plastelina in kolaž

Po tradicionalni francoski otroški pesmi o drobnem želodu, ki zraste v visoko drevo.

Osliček se sprehaja po gozdu in na veji zagleda majhnega fantička s kapico. Želod! Ravno se je prebudil in na vrsti je jutranja toaleta. Njegovi prijatelji so prebivalci gozda: gobe, polžki, ptiči. Osliček opreza za njim in ga, ah, smola, po pomoti pohodi. Gozdni prijatelji žalujejo za malim želodom, osliček pa ga pokoplje v veliko bučo. Iz nje vzklije poganjek, ki zraste v velik hrast. Seže vse do neba in se nasmehne soncu.

Pogovarjajmo se in ustvarjajmo:

Kdo je bil mali Jan Meseček?

Kakšen je bil? Skupaj ga opišimo! Kakšen je bil videti in kako se je vedel, je bil prijazen do gozdnih bitij ali se je vedel grdo? Zakaj so ga vsi imeli tako radi?

Katere živali in rastline smo videli v filmu, koliko smo si jih zapomnili? Kaj vemo o njih?

Kako se je počutil osliček, ko ga je pohodil? Smo previdni, kadar hodimo naokoli in gledamo pod noge?

Kaj je zraslo iz Jana Mesečka? Prepoznamo vrsto drevesa?

Nam je bila pesmica v filmu všeč? Pesem je dobro znana med francoskimi otroki. Katere tovrstne pesmice pa so znane pri nas? Katere radi pojemo? Zapišimo kakšno skupaj.

Izdelajmo iz jesenskih plodov vsak svojega Jana Mesečka in si izmislimo vsak svojo zgodbico o njem. Zgodbice lahko tudi odigramo.

Naberimo na sprehodu plodove in liste različnih dreves, naučimo se povezati pravi plod s pravim drevesom.

O animaciji:

V filmu so nekateri liki narejeni iz plastelina, nekateri pa iz papirja. Smo opazili, kateri so iz katerega materiala? Kako oblikujemo plastelin in kako papir? Iz česa pa so narejena ozadja v filmu?

Ustvarjajmo like iz plastelina in papirja, odigramo njihove zgodbe, ki si jih sami izmislimo.

Slon in kit

L'éléphant et la Baleine, Jacques-Rémy Girerd, Francija, 1985, 8'25

animacija plastelina

Pohlepni gospodar razkazuje ujetega kita. Kitove tožbe ganejo slona in njegove cirkuške prijatelje, zato ga rešijo in vrnejo v morje.

Sredi mesta je cirkus. Zebre počivajo, opica uganja norčije, slon vadi točko z akrobati.

Pohlepen možakar sredi mestnega trga pa vabi ljudi na ogled velike atrakcije: kita, ki je ujet v majhnem bazenu v tovarnjaku. Ljudje ga gledajo, se mu smeji, se norčujejo in ga celo poškodejejo. Kit žalosten zajoka. Njegov jok pride do srca slonu, ki se odloči, da mu pomaga. Slon s pomočjo prijateljev iz cirkusa potisne tovarnjak do morja in kit presrečen zaplava v svojem prostranem domovanju. Slon mu z obale maha v pozdrav.

Pogovarjajmo se in ustvarjajmo:

Kakšni so bili naši občutki ob gledanju filma? Smo bili kdaj še posebej žalostni in kdaj posebej veseli?

Kako se je kit počutil v utesnjeni kletki?

Kako mu je bilo pri srcu, ko so se ljudje norčevali iz njega? Je bilo prav, da so se tako vedli?

Kako se počutimo mi, ko se kdo norčuje iz nas? Smo se tudi mi že kdaj iz koga norčevali?

Kako bi bilo bolje, da bi v takšnih primerih ravnali?

Je moral slon zbrati veliko poguma, da je rešil kita? Kdo mu je pri tem pomagal?

Bi šli tudi mi s slonom, če bi nas prosil?

Je bil kit hvaležen slonu? Kako mu je to pokazal?

Mislite, da se bosta slon in kit še kdaj srečala?

Razmišljajmo o živalih v ujetništvu. Kako se počutijo? Kakšni morajo biti pogoji, da je živalim dobro? Kaj so prednosti živalskih vrtov in kaj njihove pomanjkljivosti?

Smo že bili v cirkusu? Kaj vse so živali počele? Kako jih dresirajo, da naredijo to, kar lastniki želijo?

Smo tudi mi že kdaj pomagali kakšni živali?

Pojdimo na izlet v ljubljanski živalski vrt. Povprašajmo skrbnike živali, kaj vse počnejo, da bi se živali pri njih dobro počutile.

O animaciji:

Film je v celoti narejen iz plastelina. Znamo tudi mi narediti kakšno žival iz plastelina?

Mlinar, ti spiš

Meunier tu dors, Pascal le Nôtre, Francija, 1994, 2'30

animacija plastelina in kolaž

Animirana pesem o mlinarju, ki spi, medtem ko se njegov mlin vrti.

Mlinar spi, njegov mlin pa se na vso moč vrti. Prehitro in premočno. Toda mlinar se sploh ne zbudi. Tudi ne, ko pade dež, in ko zapiha veter. Osliček ga skuša zbuditi, a mlinar smrči naprej, tudi ko tik nad njegovo glavo leti topla in dišeča palačinka. In njegov mlin se vrti naprej.

Pogovarjajmo se in ustvarjajmo:

Poznamo kakšno slovensko pesmico o mlinu? Zapišimo jo in zaplešimo.

Kaj vse je osliček počel, da bi zbudil mlinarja? Kdaj, mislite, se je končno zbudil?

Kaj bi se zgodilo, če bi nekega dne vsi mlinarji v deželi zaspali in jih sploh ne bi mogli zbuditi?

Kdo bi mlel pšenico? Kako bi dobili moko?

Zakaj vse potrebujemo moko? Kakšne vrste moke poznamo? Primerjajmo jih med sabo po barvi in strukturi. Ali okusimo razliko med izdelki iz različnih vrst moke?

Če imamo možnost, pojdimo na ogled stoječega ali še delujočega mlina in si oglejmo, kako deluje.

Poznamo tudi mi koga, ki spi tako trdno kot mlinar? Pripovedujmo si smešne zgodbe, ko smo poskušali koga zbuditi, pa nam ni uspelo.

Se še spomnimo melodije pesmi? Skupaj jo zapojmo.

V filmu pojejo v francoščini, mi pa pesem lahko zapojemo v slovenščini.

Mlinar, ti spiš,
tvoj mlin, tvoj mlin se prehitro vrti.
Mlinar, ti spiš,
tvoj mlin, tvoj mlin se premočno vrti.

Tvoj mlin, tvoj mlin
se prehitro vrti,
tvoj mlin, tvoj mlin,
se premočno vrti (2x).

Mlinar, ti spiš,
dež pa pada, pada.
Mlinar, ti spiš,
dež pa pada močno.

Tvoj mlin, tvoj mlin
se prehitro vrti,
tvoj mlin, tvoj mlin,
se premočno vrti (2x).

Mlinar, ti spiš,
veter pa piha, piha.
Mlinar, ti spiš,
veter pa piha močno.

O animaciji:

Tudi ta film je kombinacija animacije plastelina in papirja. Kaj je bilo iz plastelina in kaj iz papirja? Kako se animira plastelin in kako papir?

Narišimo ali iz plastelina oblikujmo svoje mline.

Dogodivščina

Petite escapade, Pierre-Luc Granjon, Francija, 2002, 5'30

animacija lutk in risba

Fantek opazuje dogajanje na pločniku. Vse, kar vidi, v njegovi domišljiji zaživi na drugačen način.

Fantič zjutraj zapusti domačo hišo in se s torbico na rami odpravi v gozd. Prav nič ga ni strah temnih podob, pogumno spleza na stari hrast in obsedi na njegovi veji tik nad visokim zidom. Sedi in opazuje ljudi in živali, ki hodijo pod njim. Vse, kar vidi, nariše v zvezek. V domišljiji pa se podobe sestavijo v zgodbo, ki je čisto njegova in zelo drugačna od tega, kako je v resnici bilo.

Pogovarjajmo se in ustvarjajmo:

Kakšne občutke smo imeli ob gledanju filma? So se med gledanjem spreminjali?

Smo opazili, da je bil film narejen v črno-beli tehniki? Nam je bilo to všeč ali ne? Zakaj so se ustvarjalci odločili za takšno tehniko?

Deček je hodil skozi temačen gozd. Mislite, da ga je bilo kaj strah? Bi vas bilo? Kako se vedemo, kadar nas je strah? Kaj naredimo, da strah mine? Česa nas je strah? Pripovedujmo o svojih strahovih in skupaj razmišljajmo, kako jih lahko premagamo.

Zakaj si je deček izbral vejo nad zidom za svojo opazovalno točko? Ga je tam zgoraj kdo opazil?

Koga vse je videl on? V kaj so se spremenili v njegovi domišljiji? Nam je bila všeč zgodbica, ki si jo je izmislil?

Je deček odšel domov dobre volje, ker je toliko doživel?

Opazujmo dogajanje na igrišču in ljudi, ki se tam igrajo. Spremenimo jih v domišljjske junake in si izmislimo zgodbice. Pripovedujmo si jih ali pa jih narišimo.

O animaciji:

V filmu so bile animirane lutke. Kje pogosto vidimo lutke? Kako pa animirajo lutke v animiranem filmu?

Dečkova zgodba je bila narejena v drugačni tehniki. Reče se ji animacija risbe. Kako animatorji animirajo risbe?

Povabimo na obisk ljudi, ki se ukvarjajo z animacijo, da nam razložijo in pokažejo različne tehnike animacije. Skupaj lahko naredimo preprost animirani film.

Premajhen princ

Le trop petit prince, Zoïa Trofimova, Francija, 2002, 7'30
risana animacija

Deček se trudi, da bi očistil madež na soncu, a je premajhen. Zvečer, ko se sonce spusti, mu uspe.

Sončno jutro. Deček odpre okno in se loti gospodinjskih opravil: zalije rožo, poseca hiško, obriše polknice ... Potem pa zagleda velik rjav madež na soncu! Nekaj mora storiti, madež mora proč! A kaj ko je premajhen in nobena podlaga ni dovolj zanesljiva. Ko že skoraj obupa,

se zvečer sonce spusti čisto nizko in madež je dečku nenadoma na dosegu roke. Ena, dve, tri in sonce je spet čisto. Toda samo za nekaj ur ...

Pogovarjajmo se in ustvarjajmo:

Kaj vse je deček počel v svoji hiški, ko je vstal?

Kako pa mi doma pomagamo v gospodinjstvu, katere so naše zadolžitve, kaj radi počnemo?

Kako se je lotil madeža na soncu? Kaj vse je počel, da bi ga očistil? Zakaj se mu najprej ni posrečilo?

Kdaj pa je lahko očistil madež?

Mislite, da je bil zadovoljen, ko mu je uspelo?

Kaj se je zgodilo s soncem, medtem ko je deček spal? Kako je madež prišel do sonca?

Bo deček zjutraj debelo pogledal, ko bo videl novi madež na soncu?

Pogovarjajmo se, zakaj vidimo sonce ob različnih urah na različnih straneh neba in različno visoko.

Ponazorimo si potovanje Zemlje okoli sonca s pomočjo globusa. Ali imajo vsi ljudje na svetu ob istem času noč in dan? Kje je noč, ko imamo mi dan?

Kaj bi očistili mi, če bi imeli krpo, ki očisti vse in bi lahko dosegli karkoli? Pripovedujmo si zgodbe o naših domišljjskih podvigih.

O animaciji:

Film je narejen v tehniki animacije risbe. Kako animirajo risbo? Koliko različnih sličic morajo narediti za en premik v filmu? Bi mi lahko narisali toliko sličic?

Na koncu sveta

Au bout du monde, Konstantin Bronzit, Francija, 1999, 7'45

risana animacija

Hiša na vrhu gore se nenehno nagiba na eno in drugo stran. To povzroča cel kup nevšečnosti njenim prebivalcem.

Si predstavljate, da bi živeli čisto na vrhu koničastega hriba v hiši, ki bi se z vsakim premikom prebivalcev premaknila? V majhni postaji na vrhu hriba živijo mož in žena, krava, pes in mačka. Hiša se nenehno guga, zdaj je levo, zdaj desno. In to povzroča vrsto zabavnih in napetih situacij. Bo obiskovalec zagugal hišo, bo mačka uspela skočiti noter, kaj se bo zgodilo, ko bo prišla krava? Krava pride in premakne hišo z vrha, toda nova lega ni prav nič manj zanimiva, kot je bila prejšnja.

Pogovarjajmo se in ustvarjajmo:

Kdo vse je živel v hiši? Si znamo predstavljati, kako so vsi skupaj živeli v majhni hiški?

Kako so skrbeli, da jim ob gujanju iz hiše ni odneslo preveč reči?

Kaj je bilo v filmu najbolj smešno? Nas je bilo kdaj tudi strah?

Kako bi se mi vedli v takšni hiši, ki se ves čas guga? In kako bi se v njej počutili? Bi nam bilo prijetno, da bi se ves čas nagibali sem in tja?

Je bil kdo med nami že na jadrnici? Tudi tam se ves čas gugaš. Če ima kdo izkušnjo, naj pripoveduje, kako je bilo in kako se je počutil.

Kaj se bo zgodilo s hišo, ki je na koncu pristala na špičastem dnu? Izmislimo si smešne pripetljaje z njenimi prebivalci.

Pogovarjajmo se o ravnotežju. Kako najdemo ravnotežje za predmete, ki jih želimo kam postaviti? Kako mi lovimo ravnotežje, ko hodimo po ozkem robu? Ali ko stojimo na eni nogi? Igrajmo se različne igre, v katerih preizkušamo svoje ravnotežje.

O animaciji:

Tudi pri tem filmu je uporabljena tehnika animacije risbe. Ponovimo, katere tehnike animacije smo ob gledanju spoznali. Katere tehnike še obstajajo? In katera nam je najbolj všeč? Katera se nam zdi najtežja za izdelavo? Kakšno tehniko bi izbrali mi, če bi želeli narediti animirani film?

Pogovarjajmo se še o drugih animiranih filmih oz. risankah, ki jih otroci poznajo. V kakšnih tehnikah so narejeni?

vodeni ogled filma

Kratki animirani filmi so izvrstna priložnost, da se z otroki pogovorimo o tem, kako nastaja animirani film, jih spodbudimo k pozornemu opazovanju različnih likov, materialov, iz katerih so narejeni, se z njimi pogovarjamo o tem, kako so doživeli zgodbo, v čem jim je blizu in kako filmsko doživetje povezujejo s svojim.

Ob programu **Male dogodivščine** zato za šolske in predšolske skupine omogočamo tudi izvedbo vodenega ogleda filmov. Skozi šest filmskih dogodivščin bo otroke vodila lutkarica, dramaturginja, igralka in režiserka **Ajda Rooss**, ki se je otrok dotaknila s številnimi predstavami, gotovo pa jo najbolj poznajo kot prijateljico televizijskega zajca Bineta. Skupno trajanje filmskega programa je 34 minut, z vodenim ogledom z Ajdo Rooss pa 55 minut.

Male dogodivščine si bomo z Ajdo Rooss nekajkrat ogledali tudi v rednem, družinskem programu Kinobalona (3. 12. 2011 ob 15. uri, v programu festivala Bobri v februarju 2012 ... Za več informacij o družinskem programu spremljajte spletno stran Kinobalona (<http://www.kinodvor.org/kinobalon/>).